

Prædiken til musikgudstjeneste, Langfredag, Vor Frue Kirke, København 2025.

Ak! Sådan starter Klagesangene. Uden adresse til nogen, uden at fortælle hvad det er for en situation vi har med at gøre.

Hun græder om natten,

tårer løber ned ad hendes kind;

ingen trøster hende,

ingen af hendes elskere;

alle hendes venner viste sig troløse mod hende,

de er blevet hendes fjender.

Det er gamle ord fra Det Gamle Testamente.

Skrevet for tusinder af år siden.

Desværre er de evigt gyldige.

Smukke, sorgfulde, sande ord, om de evigt gyldige menneskelige vilkår.

Klagesangene er en tekst der klinger på tværs af historien; den taler fra et menneskeligt perspektiv om tragedie og ulykker.

Det er stor litteratur fordi teksten her ikke blot handler om de faktiske og tidshistoriske omstændigheder den er skrevet under, men om det at være menneske.

Jeremias er helt fra gammel jødisk tid regnet som forfatter til Klagesangene.

I dag hører vi de første vers af Klagesangene sunget og spillet her i kirken.

Klagesangene består af 5 sange, hvoraf de 4 første er alfabetiske og bygget op omkring det hebræiske alfabets 22 bogstaver – sådan som I kan se det i programmet.

Klagesangene er én lang beskrivelse af Jerusalems ødelæggelse og Juda riges undergang.

Første sang beskriver den katastrofe, der ramte Jerusalem i år 586 før Kristi fødsel.

Det er en bøn om tilgivelse, barmhjertighed og retfærdighed.

Men bønnerne besvares ikke.

3. sang tolker vi kristne som en forudsigelse af Kristi lidelser.

For meget minder om det, Jesus oplevede på korset: de fysiske lidelser, håbløsheden og ikke mindst gudsforladtheden – sådan som vi hører Jesus råbe i smertensskriget: Min Gud, Min Gud, hvorfor har du forladt mig i salme 22 i Salmernes bog.

Men her i klagesangene, midt i det allerdybeste mørke skinner pludselig et lys.

I 3. sang, kan man læse, hvordan Jeremias får en åbenbaring om den trofaste, barmhjertige og nådige Gud, der ønsker at frelse, om end det må gå gennem lidelse.

Herrens troskab er ikke hørt op,

hans barmhjertighed er ikke forbi,

den er ny hver morgen;

din trofasthed er stor.

Jeg siger: Herren er min lod,

derfor venter jeg på ham.

Klagesangene beskriver som sagt, hvad der skete i Jerusalem i år 586 f. Kr.

Men hvorfor er de med i Bibelen, og hvad skal vi bruge dem til? Det forklares af Paulus i Romerbrevet: "Alt, hvad der tidligere er skrevet, er jo skrevet, for at vi skal lære af det, så vi med udholdenhed og med den trøst, som Skrifterne giver os, kan fastholde håbet" (Rom 15,4).

Klagesangene er givet til de troende for at hjælpe os til at udtrykke smerten, når vi rammes af ulykke og lidelse.

Men hvad nytter det? Er der overhovedet et håb?

Også når livet er mørkt og ufremkommeligt?

Det er måske det mest afgørende spørgsmål vi kan stille til os selv, til verden, til Gud.

Håbet er vel det mest eksistentielle i livet.

Vi har brug for håbet om, at her er mere end vi kan sige os selv. for at kunne handle, for at kunne rejse os, for at kunne tro på, at det kan blive anderledes når vi er havnet i en krise.

Og fordi håbet er så afgørende for os, så leder vi efter det i alle mulige retninger, for dog at have noget at klynge os til, noget at bygge på når vi ikke aner, hvad vi skal gribe eller gøre.

...

Jo ældre jeg bliver, jo mere opdager jeg, hvor meget i livet der er uden for mit kontrolområde.

Min tro er dog, sommetider temmelig sammenbidt og på trods, at uanset hvad der sker, så skal jeg ikke gå igennem noget af det alene.

Gud går med.

Men jeg skal love for, at det er ikke en tro, der er let at bevare, når det virkelig stormer og jeg skal klamre mig til, i overført betydning, hvad jeg end kan få fat i, på båden i det oprørte hav.

Troen er min sikkerhedslinje i alt det usikre som livet så ofte er.

Men, når jeg ikke kan finde årsagen til at krisen er overgået mig, hvorfor denne hændelse skete lige for mig, så sætter håbløsheden og måske også panikken, ind.

Og jeg begynder at lede efter svar: hvorfor, Gud? Hvorfor mig? Hvorfor nu? Men der er intet svar.

Det hjælper at indse, at jeg ikke behøver at kunne forstå alt, jeg behøver ikke at kunne gennemskue livet, ting *er* udenfor min kontrol, ting sker for mig og med mig, og jeg aner ikke hvorfor!

Men jeg kan sætte min lid til Gud, selvom jeg overhovedet ikke kan forstå eller finde ud af noget som helst; ligesom her i Klagesangene.

Herrens troskab er ikke hørt op,

hans barmhjertighed er ikke forbi,

den er ny hver morgen;

din trofasthed er stor.

Jeg siger: Herren er min lod,

derfor venter jeg på ham.

Man tilskriver som sagt Klagesangene profeten Jeremias, og Jeremias havde virkelig et svært liv og havde grund til at klage.

Gud udvalgte Jeremias til at profetere for israelitterne, at straffen for deres afgudsdyrkelse var lige om hjørnet.

Jeremias skulle så fortælle Jerusalems indbyggere, at de skulle overgive sig til fjenden, til babylonerne.

Det ville være det mest skånsomme; modstand hjalp alligevel ikke, for Gud havde besluttet at straffe folket.

Jerusalems herskere ville ikke høre den slags tale og Jeremias blev smidt i fængsel.

Jerusalem blev så indtaget, templet brændte ned, og Jerusalems indbyggere tvangsflyttedes til Babylon og måtte altså leve i eksil.

Som de fleste andre profeter i [Det Gamle Testamente](#) er Jeremias ikke ubetinget glad for sin profetstatus.

Han klager flere gange til Gud over sin skæbne og over, at alle er imod ham.

Men igennem det hele bevarer han troen og håbet, også selvom han har det elendigt og ikke forstår hvorfor ting går, som de går.

Jeremias er et eksempel på, at det desværre ikke er sådan, at bare man tror på Gud, så får man et godt liv. Sådan var det overhovedet ikke for Jeremias, for eksempel.

Jeremias skriver:

Herrens troskab er ikke hørt op,

hans barmhjertighed er ikke forbi,

den er ny hver morgen;

din trofasthed er stor.

Jeg siger: Herren er min lod,

derfor venter jeg på ham.

For det var det, han selv oplevede, selvom han havde det så svært.

Måske skulle man skrive det på spejlet i badeværelset, så man hver morgen kan blive mindet om netop det:

*Herrens troskab er ikke hørt op,
hans barmhjertighed er ikke forbi,
den er ny hver morgen;
din trofasthed er stor.*

Midt i det, der, for mig, ingen mening giver, det jeg ikke forstår, og som derfor gør ondt.

Søren Kierkegaard siger et sted:

Lad det ligge! Stop! Stands foran Gud. Og det er så langt mere virkeligt, så langt mere opbyggeligt end alle forsøg på at forstå eller indfange Gud.

Ja, måske er det én af de vigtigste ting for os at lære her i livet.

Ikke at prøve at regne Gud ud, ikke forsøge at se sammenhænge som vi alligevel ikke kan gennemskue, men bare være i det der nu er mit liv, med alle de følelser jeg nu engang har, også dem, jeg ikke vil være ved, og så overgive livet, med alle de ubesvarede spørgsmål, til Vorherre.

For det er bare ikke alt, der giver mening for os.

Vi kan ikke sige, som Jesus i Getsemane have: *Nu er min sjæl i oprør, og hvad skal jeg sige? Fader, frels mig fra denne time? Nej, det er derfor, jeg er nået til denne time.*

For mennesker er det umuligt, men for Kristus, som er Gud selv, er det muligt.

Og med hans hjælp, og hvis vi holder os til ham, kan vi leve i krisen og måske med tiden, komme ud på den anden side.

Vi er i påskedagene og i mange uger har man kunnet købe såkaldt sovende påskeliljer.

Det vil sige påskeliljer der ikke står i vand og hvor blomsten endnu ikke er åbnet. De ser lidt kedelige ud og man kunne let komme til at overse dem, hvis ikke man vidste, hvor fantastisk flotte de bliver, bare de får lov at stå i en vase med vand i et døgn tid.

At tro på Gud er som at blive sat i vand.

Troen giver os kraft og mod til, at kunne springe ud i fuldt flor.

Her kan vi hente hjælp til livets mange forskellige opgaver, situationer – og kriser. Så ligesom påskeliljerne suger liv og kraft fra vandet, kan vi "suge kraft" ved at tage imod Guds ord og give troen en plads i vores hverdag.

Hvis påskeliljerne aldrig bliver sat i vand, vil de bare blive ved med at være lukkede, indtil de tørrer helt ind og ingen vil få glæde af dem eller se deres pragt.

Jeg tror, at når vi lukker Guds kærlighed ind, om end det kun kan lade sig gøre i glimt, så vil mange af vores bekymringer forsvinde og når krisen rammer os, vil vi mærke, at der er en bund i mørket. Sådan som Klagesangenes forfatter også kom til; igennem hans lange jeremiader.

Hvis vi holder os til Jesus, og løftet om, at han er med os på alle slags dage, vil vi få fast grund under fødderne, og vi vil ikke længere kæmpe så hårdt med at komme op af kviksandet som hiver os længere og længere ned.

Dybet er ikke endeløst. Guds hånd er under os.

Korsfæstelsen og derefter opstandelsen på påskedag giver os håbet om, at selv i det sorteste mørke, der hvor alt synes umuligt, alt for sent, dødt, der bryder Gud ind med lys og nyt liv.

Og når vi overmandes af angst for død og ulykke og modgang og magtesløshed, kan vi om mørket og døden sige, at den nok er slutningen, og den er også begyndelsen. For vi tror på håbet om det evige liv hos Gud.

Som Job siger det:

Når min hud er skrællet af, når mit kød er tæret bort, skal jeg skue Gud; ham skal jeg skue, ham og ingen anden skal mine øjne se.

Og jeg tror, at Kristus kommer og henter hver eneste af os, når vi skal dø.

Vi har fået den tro og det håb i Kristus, der kom og gjorde alting vel, fordi Gud i ham har besøgt alle sine menneskebørn.

Så kære menighed, stol på Gud, han forlader os aldrig, hverken i liv eller død.

Efter langfredag kommer påskemorgen!

Amen.